

AKTIVNE NAZOČNE OSOBE: EDUKACIJSKI PRIRUČNIK ZA TRENINGE U LOKALNIM ZAJEDNICAMA

UVOD

1. O PROJEKTU „GRAD ZA SVE“

Edukacija se provodi u okviru projekta Grad za sve – odgovorno djelovanje za uključive lokalne zajednice / City for everybody - Building Responsible Action for Inclusive Local Communities (CIFER). Projektom CIFER želimo ojačati razumijevanje da su integracija migrantske populacije i antirasističke politike povezane i da moraju ići ruku pod ruku. Projekt se oslanja na činjenicu da je lokalna razina ključna za uspješnu integraciju te da je važno graditi suradnju i podizati povjerenje između migrantske zajednice, lokalne zajednice (osobito lokalnih vlasti, društvenih i sportskih aktera i kulturnih institucija), te obrazovnih institucija i nevladinih organizacija. Takva široka suradnja isključuje diskriminaciju i promiče integraciju unutar i izvan institucija.

U projektu smo proveli akcijsko participativno istraživanje o pojavnosti rasizma, ksenofobije i netolerancije u gradovima Ljubljani, Zagrebu, Budimpešti, Parizu i Malmöu. Istraživanje je uključivalo analizu politika i relevantnih izvora te intervjuje i fokus grupe s predstavnicima lokalnih, obrazovnih i nevladinih zajednica te osobama migrantskog podrijetla. Kroz istraživanje smo željeli utvrditi i kako se gradske (općinske) vlasti i postojeće politike tih jedinica nose s pojavama rasizma, ksenofobije i diskriminacije, a ujedno smo istražili i osviještenost osoba migrantskog podrijetla o njihovim pravima, mogućnostima i potrebama za suočavanje s rasizmom, ksenofobijom i diskriminacijom. Aktivnosti projekta također uključuje pripremu materijala i izvedbu pilot antirasističkog edukacijskog treninga za aktivne nazočne osobe s predstavnicima lokalnih i obrazovnih institucija i nevladinih organizacija. Sljedeći koraci koji predstoje uključuju izradu nacrtu akcijskih planova za borbu protiv rasizma u gradovima Ljubljani, Zagrebu i Budimpešti uz pomoć iskustava iz Pariza i Malmöa, u kojima takvi akcijski planovi već postoje. Također, pripremamo provedbu vođenih obilazaka u tri grada koje pripremaju i izvode migranti, ali i druge javne događaje te završnu konferenciju u Ljubljani.

2. SVRHA EDUKACIJSKIH MATERIJALA

Ovi edukativni materijali imaju za cilj povezati osobni pristup prevenciji rasizma i institucionalno djelovanje, usredotočivanjem na lokalne dužnosnike i dionike te osnaživanjem istih za antirasističko djelovanje u njihovom neposrednom okruženju. Edukativni materijali su utemeljeni na prethodnim istraživanjima o svakodnevnim iskustvima imigranata u nekoliko europskih gradova i njihovim stvarnim pričama o rasnoj diskriminaciji i drugoj diskriminaciji povezanoj s rasom, posebice onoj koja se događa u javnom i institucionalnom okruženju.¹

Priručnik sadrži edukativne materijale pripremljene za suradnju s publikom iz nekoliko ustanova na razini općina (administrativne jedinice, socijalne, zdravstvene i obrazovne službe itd.) kojima se publiku nastoji educirati o prepoznavanju i rješavanju problema rasizma, reagiranja u slučajevima rasne diskriminacije i poboljšavanju položaja imigranata koji su izloženi ili bi mogli biti izloženi rasizmu.

¹ Izvještaj temeljem istraživanja u država u kojima se provodi projekt CIFER (Cross-country framework report): https://www.mirovni-institut.si/wp-content/uploads/2024/03/Cifer_national-report-Cross-country.pdf.

Edukativni materijali se dotiču i problema višedimenzionalne diskriminacije, a cilj im je sudionike osvijestiti o povezanosti različitih vrsta diskriminacije te o tome kako ih razumjeti i kako im pristupiti.

Rasizam ima povijest zanemarivanja, a njegovo se postojanje često negira, slično kao i u slučajevima drugih oblika diskriminacije. Nadalje, rasizam se često kombinira s drugim oblicima diskriminacije, kao što su rodna neravnopravnost, homofobija ili transfobija ili vjerska diskriminacija. Do diskriminirajućih radnji ili čak nasilja može doći u institucijama, na javnim mjestima ili u međuljudskim odnosima. Svrha ovih edukativnih materijala je suočiti se s problemom rasizma i usredotočiti se na antirasistička načela i prakse, primjenom pristupa „aktivnih nazočnih osoba”. Ta načela, prakse i radnje mogu se primijeniti i na druge oblike diskriminacije.

3. NAZOČNE OSOBE I PRISTUP NAZOČNIH OSOBA

Pristup aktivnih nazočnih osoba je dobro poznata praksa interveniranja u slučajevima diskriminacije i uznemiravanja (na temelju rase, roda, invaliditeta itd.). Usmjeren je na svjedoke diskriminacije, uznemiravanja i nasilja koji ne odgovaraju na ta djela kao promatrači (usp. Banyard et al., 2009.). Cilj tog pristupa je poboljšati voljnost pojedinaca da reagiraju na diskriminaciju, uznemiravanje i nasilne situacije koje uključuju druge, čime se jača odgovornost pojedinaca i zajednica. (Magalhães et al. 2017)

U kontekstu šireg djelovanja za sprečavanje rasne i drugih oblika diskriminacije, važno je da intervencija nije usmjerena samo na pojedinačne počinitelje ili žrtve (te da se ne bavi samo izravnim posljedicama njihova djelovanja i sprečavanjem daljnjeg uznemiravanja), već i na razvoj strategija i mjera kojima se potiču društvene, kulturne i političke promjene, uz istodobno promicanje jednakosti, pravde i poštivanja ljudskih prava. U suprotnom se zanemaruju okolnosti i razlozi koji leže u pozadini rasističkih činova i nasilja. Stoga je važno bolje razumjeti uzroke i posljedice, promijeniti stavove i ponašanje te istodobno raditi na poboljšanju strategija za odgovor. U ovom trenutku, to je posebno važno u programima usmjerenima na zajednicu ili institucijskim programima koji se bave nazočnim osobama. Jedan od važnih ishoda intervencije nazočnih osoba bilo bi i to da cjelokupna zajednica i članovi institucija prepoznaju svoju ulogu (Potter et al., 2009.) ili, u slučaju ovog projekta, da općina prepozna potrebu za sprečavanjem rasizma i antirasističkim akcijskim planom, kao i drugim institucionalnim mehanizmima antirasizma.

3.1. Tko je nazočna osoba? Što je intervencija nazočnih osoba?

Nazočne osobe su pojedinci ili skupine osoba koje svjedoče događaju koji bi mogao uključivati diskriminaciju, nasilje ili hitan slučaj, ali odlučuju ostati po strani, a ne intervenirati. Kada je riječ o intervenciji nazočnih osoba, do promjene dolazi ako odluče da neće stajati po strani, već da će se zauzeti i progovoriti. Razvoj svjesne intervencije nazočnih osoba znači pronalaženje najboljih načina da se ljudi uključe i djeluju u određenoj situaciji. (Magalhães et al. 2017)

U slučajevima rasizma, nazočna osoba je netko tko svjedoči ili na drugi način dobije saznanja o incidentu rasizma, ali nije žrtva niti je izravno uključen. Nedjelovanjem u slučajevima rasističkih incidenata se takvo ponašanje podupire te je stoga važno djelovati. Međutim, prije poduzimanja mjera, važno je osigurati da se to čini na siguran i promišljen način. Djelovanje nazočnih osoba odnosi se na intervenciju i potporu koju nazočne osobe mogu pružiti žrtvama rasizma. (Nelson et al. 2011)

Jednostavno rečeno, antirasizam nazočnih osoba su „radnje "običnih" osoba kao odgovor na međuljudski ili sistemski rasizam kojem svjedoče.” (RacismNoWay 2000)

3.2. Koraci u intervenciji nazočnih osoba

Prema nekoliko autora (Latane i Darley 1970.; Berkowitz 2009.), postoji nekoliko koraka u procesu aktivne intervencije nazočnih osoba. Pojedinci moraju:

1. Primijetiti događaj
2. Shvatiti ga kao problem
3. Osjetiti se odgovornima za njegovo rješavanje
4. Posjedovati potrebne vještine za djelovanje
5. Odlučiti intervenirati

Stoga, kako bi mogle intervenirati, nazočne osobe moraju razumjeti problem, znati ne samo kada, nego i kako djelovati te uzeti u obzir vlastite okolnosti i sigurnost. Veće znanje o tome što su rasizam i diskriminacija te koji su stvarni problemi migrantske populacije također mogu potaknuti intervenciju.

3.3. Prepreke koje sprečavaju intervenciju

Postoji nekoliko prepreka koje sprječavaju nazočne osobe da odluče intervenirati. One često odluče ne djelovati kada se nešto dogodi zbog „difuzije odgovornosti” – smatraju da će netko drugi nešto poduzeti. Intervencija je vjerojatnija u slučajevima u kojima žrtva traži pomoć ili je vidno potresena. Osim toga, grupna podrška i zajednička percepcija nedjela povećat će vjerojatnost intervencije nazočnih osoba. Nazočne osobe mogu biti sputane strahom od odmazde. Osobne i situacijske značajke nazočnih osoba također su važne za odluke pojedinaca o tome hoće li se uplitati ili ne.

Prema rezultatima istraživanja projekta *Bystander Anti-Racism Project* koji je proveo UWS, prepreke antirasističkom djelovanju nazočnih osoba prvenstveno uključuju strah od toga da same ne postanu meta i nedostatak znanja o tome što poduzeti i kako to poduzeti. Nazočnim osobama „je teško procijeniti koji bi taktika, retorika i smjer bili učinkoviti.” (SPLC 2021) Nema mnogo istraživanja u tom području, a posebice u području organizacijske spremnosti antirasizma nazočnih osoba.

Prema projektu *Bystander Anti-Racism Project* (SPLC 2021), glavne prepreke aktivnoj intervenciji nazočnih osoba su:

- Doživljavanje mete rasizma kao pripadnika/ice druge skupine za koju niste odgovorni (isključivi identitet skupine)
- Strah od nasilja ili zastrašivanja, od postajanja mete počinitelja
- Predodžba da bi djelovanje bilo neučinkovito
- Nedostatak znanja o tome kako intervenirati
- Zabrinutost da bi se sukob smatrao agresivnim ili ne "ženstvenim" (propisane rodne uloge)
- Upravljanje dojmom
- Želja za očuvanjem pozitivnih međuljudskih odnosa
- Želja za izbjegavanjem sukoba
- Sloboda govora/anti-politička korektnost
- Društvene norme koje toleriraju rasizam.

3.4. Oblici djelovanja nazočnih osoba

Aktivno djelovanje nazočnih osoba može jednostavno biti otvoreno iskazivanje podrške žrtvi, izravno suprotstavljanje diskriminaciji, objašnjavanje počiniteljima da su njihove radnje i ponašanje neprimjereni ili neželjeni, odvratanje počinitelja od njihovih radnji ili prijavljivanje počinitelja odgovornim institucijama ili tijelima, tj. nazivanje policije ili zaštitara kada je netko agresivan. To može značiti i izražavanje podrške pogođenim osobama, pokazivanje suosjećanja i neslaganje s diskriminacijskim djelima.

U projektu *Bystander Anti-Racism* Sveučilišta Western Sydney u Bydneyju, kao oblici djelovanja drugih nazočnih osoba navode se sljedeće radnje (RacismNoWay 2000):

Suprotstavljanje ili neslaganje s počiniteljem (ako je to sigurno)

Prozivanje djela kao „rasizma” ili „diskriminacije” (ako je to produktivno)

Prekidanje ili odvratanje pozornosti počinitelja (ako je to sigurno)

Tješjenje ciljane osobe/ciljanih osoba

Izražavanje osjećaja uznemirenosti

Traženje pomoći od prijatelja, nastavnika, rukovoditelja, trenera itd.

Izvjješćivanje nadležnih tijela o incidentu.

Četiri D-a djelovanja drugih nazočnih osoba:

- Distraktiranje (korištenje odvratanja pozornosti za zaustavljanje incidenta),
- Delegiranje (traženje pomoći od treće strane),
- Dovršavanje (poduzimanje naknadnih radnji) i
- Dokumentiranje (snimanje incidenta).

Za više informacija, vidi: <https://www.splcenter.org/20171005/splc-campus-guide-bystander-intervention#bystander>

3.6. Što pomaže nazočnim osobama da interveniraju

- Znanje o tome što čini rasizam
- Svijest o šteti uzrokovanoj rasizmom
- Percepcija odgovornosti za intervenciju
- Percipirana sposobnost intervencije
- Želja za educiranjem počinitelja
- Emocionalni odgovori na rasizam: suosjećanje, izražavanje ljutnje, neodobravanje itd.
- Samoafirmacija
- Antirasističke društvene norme

Za više informacija, vidi:

https://www.westernsydney.edu.au/challengingracism/challenging_racism_project/our_research/bystander_anti-racism.

4. OČEKIVANI REZULTATI PROGRAMA ZA INTERVENCIJU NAZOČNIH OSOBA

Programom će se povećati svijest sudionika i institucija o nedjelima, važnosti ravnopravnosti i šteti za žrtve te negativnog učinka rasne diskriminacije i rasizma na osobne odnose te društvenu, institucionalnu i političku klimu. Sudionici će poboljšati svoje znanje o antirasističkoj intervenciji i povećati svoju sposobnost prepoznavanja rasizma i spremnost na djelovanje kada mu svjedoče. Osim toga, sudionici će povećati svijest o tome da svatko može učiniti razliku suprotstavljajući se rasizmu. Jedan od važnih ishoda intervencije nazočnih osoba trebao bi biti i taj da cijela zajednica i članovi institucija prepoznaju svoju ulogu (Potter et al., 2009.), kao i činjenicu da je općini potreban okvir za djelovanje protiv rasizma.

Evaluacijski upitnici za sudionike (prije i poslije) koristit će se za mjerenje učinka programa na znanje, stavove i spremnost sudionika da interveniraju i pomognu u izradi okvira za akcijski plan borbe protiv rasizma.

Reference i izvori:

Anti-racism and anti-discrimination for municipalities: Introductory manual, <https://www.ohrc.on.ca/en/book/export/html/2495>

Banyard, V.; Moynihan, M. & Crossman, M. (2009) "Reducing sexual violence on campus: the role of student leaders as empowered bystanders", *Journal of College Student Development*, 50(4), 446-457

Berkowitz, A. (2009) *Response Ability: Complete Guide on Bystander Behavior*, Chicago: BECK & CO

Bystander Anti-Racism Project (2014) *Challenging Racism Project*. Western Sydney University. https://www.westernsydney.edu.au/challengingracism/challenging_racism_project/our_research/bystander_anti-racism

Darley, J. M., & Latane, B. (1968). Bystander intervention in emergencies: Diffusion of responsibility. *Journal of Personality and Social Psychology*, 8(4, Pt.1), 377–383. <https://doi.org/10.1037/h0025589>

National Anti-Racism Framework Scoping Report (2022), <https://humanrights.gov.au/our-work/race-discrimination/publications/national-anti-racism-frameworkscoping-report>

Nelson, J. K., Dunn, K. M., & Paradies, Y. (2011). Bystander anti-racism: A review of the literature. *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 11(1), 263-284.

Blessett, B. & Gaynor T. S. (2021) Race, Racism and Administrative Callousness: Using Critical Race Theory for a Race-Conscious Public Administration, *Public Integrity*, Vol. 23, 2021 - Issue 5: Race, Racism and Administrative Paralysis, pp. 455-458, <https://doi.org/10.1080/10999922.2021.1967011>

Gintova, M. (2023) Anti-racism in the Public Service of Canada: How can critical race theory inform research and practice in Canadian public administration? *Canadian Public Administration*, 66 (4), pp. 574-580, DOI: 10.1111/capa.12542

Magalhães, M.J., Sharp-Jeffs, N., Pontedeira C., Guerreiro A., Kelly L., Felgueiras R. & Silva V. (2017) Literature Review. https://www.academia.edu/38365261/Literature_Review_on_Sexual_Harassment_and_Bystanders_Projects

National Action Plan Against Racism (New Zealand), <https://www.justice.govt.nz/justice-sector-policy/key-initiatives/national-action-plan-against-racism/>

Peace Institute (2023) City for Everybody - Building Responsible Action for Inclusive Local Communities (CIFER). Cross-country framework. https://www.mirovni-institut.si/wp-content/uploads/2024/03/Cifer_national-report-Cross-country.pdf

Perocco, F. (eds) Racism in and for the Welfare State. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-06071-7_1

Potter, S.; Moynihan, M.; Stapleton, J. & Banyard, V. (2009) "Empowering Bystanders to Prevent Campus Violence Against Women", *Violence Against Women*, 15(1), 106-121

Puvanendran, K. et al. (2021) Anti-racist Principles, Guidance and Toolkit. Act boldly. <https://wellcome.org/what-we-do/diversity-and-inclusion/welcomes-anti-racist-principles-and-toolkit>

RacismNoWay (2000) Anti Racism Education in Australian Schools. Bystander Action. Australian Government. <https://racismnoway.com.au/get-involved/bystander-action/>

Southern Poverty Law Centre – SPLC (2021) A Guide for Bystander Intervention, <https://www.splcenter.org/20171005/splc-campus-guide-bystander-intervention#bystander>

5. PROGRAM INTERVENCIJE DRUGIH NAZOČNIH OSOBA: OSPOSOBLJAVANJE OPĆINA U PODRUČJU BORBE PROTIV RASIZMA U OKVIRU CIFER-A

Sudionici:	Zaposlenici upravnih jedinica, pružatelji socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga itd., 10 – 15 sudionika po sesiji.
Trajanje:	3 sata; Tri modula od 45 minuta i zaključna sesija od 15 minuta (evaluacija), s dvije stanke (svaka 10 – 15 minuta).
Sredstva potrebna za provedbu	Odgovarajući prostor, računalna i internetska veza, video projektor, prezentacijska ploča, papir, olovke, markeri, PowerPoint prezentacija, tiskani uručci (priče i drugi materijali). Prethodni i naknadni upitnici.
Priprema i okruženje za učenje	<p>Osigurati da informacije o potpornim organizacijama koje se bave rasizmom i diskriminacijom budu dostupne sudionicima u prostoriji. To može uključivati plakate organizacija ili adrese internetskih stranica na bijelim pločama ili uručcima. Pokušati uključiti niz institucija i nevladinih organizacija koje pružaju podršku onima koji dožive rasizam i diskriminaciju.</p> <p>Sesije mogu voditi jedan ili dva moderatora koji posjeduju znanje o antirasizmu i intervenciji drugih nazočnih osoba.</p> <p>Urediti prostoriju i stolice postaviti u polukrug. To će doprinijeti stvaranju osjećaja otvorenosti (umjesto ograničenosti iza stolova) i postaviti vas i sudionike na istu razinu.</p> <p>Možda će trebati prilagoditi vremenski raspored aktivnosti ovisno o vremenu predviđenom za sesiju i vremenu potrebnom za fizičku pripremu prostora. Bolje je proći manje točaka iz modula kako bi se razjasnilo i istražilo ono što je rečeno nego iskoristiti vrijeme za prolazak svih vježbi.</p> <p>Prije početka se treba pobrinuti da su sudionici upoznati s procedurama i povjerljivošću.</p>

Modul 1.: Uvod u temu rasizma i nazočnih osoba (50 minuta)

Uvod (treneri): 15 minuta	<p>—Predstaviti se i objasniti program i njegove ciljeve te ukratko predstaviti projekt CIFER</p> <p>Pravila ponašanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povjerljivost – ono što se u prostoriji kaže o pojedincima, ostaje u prostoriji. • Korištenje „ja” izjava – razgovarati o sebi i vlastitim osjećajima, a ne o drugima. • Preskakanje je u redu – osobe ne moraju sudjelovati u određenoj aktivnosti ako to ne žele.
---------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> Nema osuđivanja – osobe mogu imati različite razine znanja ili postavljati pitanja koja niste očekivali. Nema neprimjerenog smijanja drugima. Otvorenost – razgovarati o postojećim idejama i uvjerenjima sudionika povezanih s temom. Otvorenost za slušanje novih i dovođenje u pitanje vlastitih stajališta i uvjerenja su važan dio učenja. Samoskrb – sudionici mogu napustiti sesiju ako ne osjećaju da bi trebali nastaviti sudjelovati. <p>- Moduli i vremenski raspored: objasniti program i njegov nastavak -Prije nastavka, tražiti od sudionika da ispune anonimne upitnike prije treninga</p>
Uvod sudionika: 10 minuta	Odaberi dinamičnu metodu uvoda, ali voditi računa o vremenu. Primjerice: Zamoliti sudionike da navedu svoje ime, mjesto rada i jednu stvar koju bi željeli naučiti do kraja sesije.
Vježba zagrijavanja: 15 minuta Kako se rasizam manifestira (umjesto „Što je rasizam?“) u našoj zajednici i gradu?	<p>Započnite kratkim videom <i>Tzafar</i>: Obitelj ne želi sjediti pored mladog crnca u bolničkoj čekaonici. Zatim se ispostavi...</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=dfccrwUIROU (2:38)</p> <p>Razgovarajte o videu. Neka sudionici razmisle o tome što se događalo: Što smatraju pogrešnim? Što smatraju ispravnim?</p> <p>Eventualno ukratko pojasnite sljedeća pitanja: Što je kategorizacija? Što je predrasuda? Što je diskriminacija?</p>
Nazočne osobe i efekt nazočnosti (5 minuta)	<p>Promatrači su pojedinci ili grupe ljudi koji su svjedoci hitnih događaja, uključujući nesreće ili incidente, diskriminaciju, govor mržnje i nasilje, ali kada su suočeni s njima, iz različitih razloga, ostaju po strani i ne interveniraju.</p> <p>Što studije i eksperimenti pokazuju (efekt nazočnosti)?:</p> <p>Što je više pasivnih svjedoka problematičnog događaja, manja je vjerojatnost da će prisutni reagirati i intervenirati.</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=vJP22DpYYh8 (vatra) – prikažite samo kraći dio videa. https://www.youtube.com/watch?v=w8EtYRTTqlg (nogometna utakmica)</p>
PowerPoint prezentacija i uručak 1.: 10 minuta	<p>Što je rasizam? Iskustva rasizma, diskriminacije i mržnje se razlikuju i doživljavaju se na različite načine (objasniti svaku točku i koristiti PowerPoint prezentaciju i videa za pojašnjenje):</p> <ul style="list-style-type: none"> Verbalno zlostavljanje i izražavanje mržnje i nasilja pri anonimnim susretima <p>https://www.youtube.com/watch?v=7JUzzBmbchs</p>

	<p>(Pokrivena djevojčica u vlaku, pojedinačni scenarij 30 sekundi, ukupno 1 minuta)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Svakodnevni rasizam u obliku šala ili komentara kojima se jačaju negativni stereotipi ili predrasude o ljudima na temelju njihove rase, boje kože ili etničke pripadnosti <p>https://www.youtube.com/watch?v=NI93cPDVp4g 5 minuta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Institucionalizirani oblici rasne diskriminacije • Sustavni problemi koji nerazmjerno utječu na određene skupine koje se mogu identificirati po rasi (npr. Aboridžini, romska populacija, osobe s tamnijim tonom kože ili druge vidljive manjine) <p>https://www.youtube.com/watch?v=KU1v5MVpbJ8 1 minutu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nedostatak kulturne raznolikosti u rukovodstvu vlade i poduzeća • Izazivanje straha od tražitelja azila i muslimana, često na rasnim podlogama <p>Što još? Komentari, pitanja?</p> <p>Glavni izvor: https://humanrights.gov.au/our-work/race-discrimination/publications/national-anti-racism-framework-scoping-report</p>
<p>Stanka za kavu (10 minuta)</p>	
<p>Modul 2.: Intervencija nazočnih osoba: što je važno? (50 minuta)</p>	
<p>Što je intervencija nazočnih osoba? 5 – 10 minuta</p>	<p>U nekoliko rečenica objasniti intervenciju nazočnih osoba – koristiti PowerPoint prezentaciju</p>
<p>Glavna aktivnost:</p> <p>Situacije nazočnih osoba</p> <p>Sudionici u parovima raspravljaju o pričama: 25 minuta</p>	<p>Podijeliti sudionike u parove.</p> <p>Koristiti priče (uručak 1) iz prethodnih istraživanja u našim gradovima i tiskati ih na papir. Svakom paru dati jednu ili dvije priče – ovisno o broju sudionika.</p> <p>Objasniti da su to stvarne priče koje su ispričali sudionici fokus grupa u nekoliko glavnih gradova Europe.</p> <p>Objasniti sudionicima da su svi dobili primjer različitih oblika ponašanja koje su doživjeli migranti u okolici. Sudionici bi trebali pročitati priče, razmisliti o njima te raspraviti o tome što se dogodilo. Htjeli bismo saznati kakav bi bio njihov odgovor kao nazočnih osoba. Ovdje nema točnih/pogrešnih odgovora. Cilj je saznati što bi, prema mišljenju sudionika, trebalo poduzeti u idealnom slučaju, koji je vjerojatan odgovor i koje su prepreke koje bi mogle spriječiti idealan odgovor? Potaknuti sudionike da budu konkretni po pitanju toga što bi poduzeli. (10 minuta)</p> <p>Dok govore, na tri dijela prezentacijske ploče napisati naslove: Kako se to događa; Što poduzimamo (podijeliti na idealno i stvarno); Prepreke prevenciji.</p>

	<p>Nakon završetka rasprave u parovima/malim grupama, uzeti povratne informacije od sudionika. Za dobivanje povratnih informacija potrebno je 10 minuta.</p> <p>Zamoliti sudionike da pročitaju svoje priče naglas te da iznesu sažetak svoje rasprave. Napisati njihove odgovore pod naslove na prezentacijskoj ploči, naglašavajući sličnosti/razlike među grupama.</p> <p>Kad je popis potpun, pitati želi li tko nešto komentirati/dodati/promijeniti. Utvrditi sve probleme koji su na popisu i povezati ih s preprekama djelovanju.</p>
Koje su prepreke reagiranju ili intervenciji? 10-15 minuta	<p>1. Video <i>Schwarzfahrer</i>: https://www.youtube.com/watch?v=D_pagWloZ7g (čovjek uznemirava putnika s tamnom kožom u autobusu i postaje nasilan nakon intervencije drugih nazočnih osoba – 3 minute)</p> <p>Grupe zajednički raspravljaju (7 minuta):</p> <p>2. PowerPoint prezentacija i uručak 2: Koje su prepreke djelovanju drugih nazočnih osoba? (5 minuta)</p> <p>Prema projektu <i>Bystander Anti-Racism Project</i> glavne prepreke aktivnoj intervenciji drugih nazočnih osoba su:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Doživljavanje mete rasizma kao pripadnika/ice druge skupine za koju niste odgovorni (isključivi identitet skupine) - Strah od nasilja ili zastrašivanja, od postajanja mete počinitelja - Predodžba da bi djelovanje bilo neučinkovito - Nedostatak znanja o tome kako intervenirati - Zabrinutost da bi se sukob smatrao agresivnim ili ne "ženstvenim" (propisane rodne uloge) - Upravljanje dojmom - Želja za očuvanjem pozitivnih međuljudskih odnosa - Želja za izbjegavanjem sukoba - Sloboda govora/anti-politička korektnost - Društvene norme koje toleriraju rasizam <p>Prilagođeno iz Berkowitz, A. (2009.) <i>Response Ability: A Complete Guide to Bystander Intervention</i>, Beck & Co., str. 10.)</p>
Opcionalno	<p><i>Fixed vs. Growth mindset</i>: https://www.youtube.com/watch?v=dg_HGGeb_EE</p>
Stanka za kavu (10 minuta)	
Modul 3. : Intervencija drugih nazočnih osoba – što pomaže (45 minuta)	
Glavna aktivnost:	Sudionici izvode igru uloga s različitim scenarijima. Mogu razviti i više igra uloga.

<p>Što nazočnim osobama pomaže da postanu aktivne?</p>	
<p>Druga aktivnost:</p> <p>Drugi scenariji i igranje uloga (prilagođeno posebnim okolnostima zemlje)</p> <p>30 minuta</p>	<p>Za polazišnu točku sudionici mogu uzeti vlastito radno okruženje ili si pomoći pričama o kojima se ranije razgovaralo. Jedni drugima trebaju dati konstruktivne povratne informacije o tome što je naizgled dobro funkcioniralo i zašto. Sudionici mogu izraditi pomoćne bilješke ili odmah prijeći na improvizaciju.</p> <p>Može se započeti prikazivanjem „loše” igre uloga (npr. agresivna ili neučinkovita intervencija) i suprotstaviti joj „dobru” igru uloga...</p> <p>Pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kako biste intervenirali? — raspravite kako i kada biste mogli učinkovito intervenirati. • Bi li to bilo sigurno učiniti? Zašto i kada ne? • Koje su posljedice neinterveniranja? • Kako možete najbolje podržati žrtvu? • Koji su najbolji načini komunikacije s uznemiravačem? • Koje vrste riječi i izraza ili druge vrste neverbalne komunikacije možete upotrijebiti?
<p>Što pomaže ljudima da interveniraju? (5 minuta)</p>	<p>Video <i>In the supermarket</i> (30 sekundi):</p> <p>https://www.youtube.com/watch?v=xRQfISSp0dQ</p> <p>PowerPoint prezentacija (uručak 3.) Što pomaže ljudima da interveniraju?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Znanje o tome što čini rasizam - Svijest o šteti uzrokovanoj rasizmom - Percepcija odgovornosti za intervenciju - Percipirana sposobnost intervencije - Želja za educiranjem počinitelja - Emocionalni odgovori na rasizam: suosjećanje, izražavanje ljutnje, neodobravanje itd. - Samoafirmacija - Antirasističke društvene norme
<p>Četiri osnovna načina reagiranja – 4 D-a</p> <p>(5 minuta)</p>	<p>PowerPoint prezentacija: Postoje četiri osnovna načina reagiranja (Handout 4)</p> <ul style="list-style-type: none"> — Distraktiranje (korištenje odvratanja pozornosti za zaustavljanje incidenta), — Delegiranje (traženje pomoći od treće strane); — Dovršavanje (poduzimanje naknadnih radnji), — Dokumentiranje (snimanje incidenta). <p>Preuzeto iz:</p> <p>https://www.splcenter.org/20171005/splc-campus-guide-bystander-intervention#bystander</p>
<p>Završna sesija (15 minuta)</p>	

<p>Sažetak i upitnici nakon treninga: 15 minuta</p>	<p>Ukratko sažeti module uz naglašavanje sljedećeg: (Možete uključiti kratak sažetak o „temeljnim antirasističkim načelima podučavanja” ili „temeljnim antirasističkim načelima komunikacije s klijentima.”</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zahvaliti sudionicima na svemu što su podijelili. • Potaknuti ih da razmišljaju o tome kako se rasna diskriminacija i diskriminacija migranata mogu riješiti na razini grada, na njihovim radnim mjestima i u svakodnevnom životu. • Reći da se radujete povratnim informacijama o treningu (anonimni upitnici nakon treninga) • Ponoviti kako bismo željeli da nastave surađivati s projektnom skupinom u okviru projekta i nakon provedbe projekta <p>Pitati sudionike ima li dodatnih pitanja ili komentara. Obratiti pozornost na izvore na uručcima. Podijeliti post-upitnike i sudionicima dati vremena da ih ispune.</p>
<p>Dodatno</p>	<p>The Bystender Effect https://www.youtube.com/watch?v=z4S1LLrSzVE</p> <p>Dangerous comfomity https://www.youtube.com/watch?v=AFcoih3zybY</p> <p>What would you do? https://www.youtube.com/watch?v=ByGDnLuDbF0</p>